

ОРГАНІЗОВАНІСТЬ ЛОГІСТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ЖИТТЄВОМУ ПРОСТОРІ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

© Гронська Н.С., 2007

Розглядаються можливості впливу логістичних трансформацій на формування життєвого простору економічного середовища. Йдеться про визначення природи формування життєвого простору економічного середовища, його структурованості, про визначення параметрів організованості економічного середовища та визначення засад зрівноваженості в процесі моделювання аттрактора циклічного маршруту процесу трансформації.

Проведено дослідження еволюційної зрілості інформаційних відношень між рівнями організованості логістичних трансформацій, за об'ємно-просторовим підходом проведено аналіз територіально-просторової структуризації довкілля.

Possibilities of influencing of logistic transformations on forming of vital space of economic environment are considered. There is the question about determination of nature of forming of vital space of economic environment, his possibility of structurization, about determination of parameters of good organization of economic environment and determination of bases of counterbalance in the process of design of attractor's of cyclic route of process of transformation.

Research of evolutional maturity of informative relations is conducted between the levels of good organization of logistic transformations, after by-spatial approach the analysis of territorial-spatial structurization of environment. is conducted

Постановка проблеми. Започаткувавши еволюцію просторових уявлень в економічному середовищі, логістика сьогодні при застосуванні комп'ютерних технологій виявляє можливість уловлювати ефірний вихор інформаційних відношень між логістичними потоками, який здатний забезпечити швидку передачу сигналів про їх переміщення в просторі логістичних трансформацій.

Йдеться про можливість черпання інформації стосовно організованості логістичних трансформацій у життєвому просторі економічного середовища, про вивчення природи формування життєвого простору економічного середовища, його структурованості, про визначення параметрів організованості економічного середовища та визначення засад зрівноваженості в процесі моделювання й дослідження організованого розвитку просторової системи.

У зв'язку з цим вивчення способу організованості логістичних трансформацій у життєвому просторі економічного середовища – це пошук певної методології зрівноваження економічних процесів та можливостей відтворення першопорядку організованості як просторової взаємодії інформаційних відношень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що сучасні визначення поняття організованості пов'язують не стільки із зростанням рівнів економічної активності в економічному середовищі, скільки із динамікою їх зміни як наслідку зростання матеріальних цінностей та коштів [1, с. 142], а за твердженням академіка Й. Юзвішина, передусім із досягненням фази стабільного відтворення та еволюційної зрілості інформаційних відношень [2, с. 28].

Що стосується поняття просторової організації, то його детальний огляд наведено за функціональними критеріями ландшафтної, екстичної та інфраструктурної організації і охоплює концептуальні засади управління та регулювання сталого розвитку “...внутрішньої цілісності та організації регіону” [3, с. 21–23].

У функціональному ракурсі дефініція просторової організації розглядається як “...комплекс структурно-функціональної організації та адміністративно-територіального впорядкування просторової системи, спрямованих на забезпечення населення необхідним рівнем послуг та збалансованого їх розвитку”, “... як функція будь-якої держави, безумовний рефлекс її самозбереження та збалансованого функціонування”.

Значно ширше висвітлює поняття просторової організації О. Топчієв, стверджуючи, що просторова організація “...охоплює усю множину взаємодій, взаємозалежностей, взаємного впливу всіх без будь-якого винятку (чи елімінування) компонентів природи і суспільства [4, с. 126]. На розумінні природи цього взаємовпливу ґрунтується нині більшість не тільки економічних, але й соціальних теорій та концепцій організованого розвитку суспільства. Так, відповідно до синергетичної теорії життя “...катастрофічність економічного розвитку все більше посилюється внаслідок дезорганізованості людської діяльності, деградації людини та неусвідомленості нею власної природи та сутності Природи життя” [5, с. 5]. З інформаціологічної точки зору ця сутність узалежнюється інформаційними відношеннями, що виникають внаслідок трансформаційного процесу вартісного відношення людини до дійсності. Отже, поняття “організація” в наукових дослідженнях сьогодні розглядається в трьох аспектах: як сформована установа, як функція управління і як вид діяльності. Більшість науковців приділяють свою увагу двом першим визначенням, оскільки множина їх елементів та ознак чітко виражена. Здебільшого організація як вид діяльності ототожнюється із реалізацією функціональної залежності в комплексі часових умовностей та ймовірностей. У зв’язку з цим цей вид діяльності повністю не конкретизований, а в сучасних умовах його похідна, а саме – упорядкованості, послідовності – не приділяється належної уваги. Навіть із-за широких можливостей комп’ютеризації у формуванні та використанні інформаційної бази і на їх підставі підвищення професійної кваліфікації організаторів виробництва, бізнесу та фахівців з реалізації функцій логістичного управління.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є:

- визначення ролі організованості логістичних трансформацій у формуванні життєвого простору економічного середовища;
- з’ясування умов та можливостей проведення організовано логістичних трансформацій за зрівноваженням розвитку просторових систем та економічного середовища.

Виклад основного матеріалу. В життєвому просторі економічного середовища організованість логістичних трансформацій підлягає розгляду в аспекті зміни форм логістичних потоків та їх участі в посиленні активності економічного потенціалу.

Як істотний чинник зростання економічної активності наявних матеріальних цінностей та коштів організованість логістичних трансформацій пов’язана передусім із динамікою перетворення матеріальних, фінансових та інформаційних потоків економічного потенціалу та досягненням стабільного відтворення інформаційних відношень між ними. З позиції загальної організованості інформаційних відношень у формуванні багатопотокових логістичних трансформацій зароджується динаміка економічної активності.

Перехід від однієї форми логістичного потоку до наступної може відбуватись стихійно або організовано. За стихійного перетворення спостерігається тенденція формування хаотичних інформаційних відношень, за організованого – тенденція системної диференціації інформаційних співвідношень між формами логістичного потоку. Оцінковими критеріями організованості логістичних трансформацій є збереження стану кількісної і структурної стійкості [6, с. 258]. Кількісно стан організованості трансформаційного процесу підвищується внаслідок активного накопичення інформаційних відносин в ланцюговому зв’язку народногосподарського комплексу.

Структурно стан організованості трансформаційного процесу підвищується тоді, коли знижується вплив інформаційних відношень довкілля, а також збільшується коефіцієнт використання енергії перетворень логістичних потоків (зменшуються безплідні витрати).

Кількісне підвищення організованості логістичних трансформацій може відбуватися сумісно із пониженням чи підвищенням їх структурованості залежно від різноманіття взаємодії економічного простору із екологічним, від гармонізації їх зв'язку або дезінгресії (відсутності гармонії). Також відомо, що без надмірного втручання в екологічне середовище, економічне самооздоровлюється і міцніє. При цьому істотною є і сама форма впливу інформаційних відношень еколого-економічного простору та здатність їх подолання, віддаючи перевагу найбільш постійним та типовим випадкам. Тому організованість логістичних трансформацій стосується не стільки співвідношення інформаційних відношень кількісного і структурного порядку, скільки того, чи знаходяться логістичні потоки в організаційній відповідності між собою, в гармонійному зв'язку. Їх дезгармонія може започатковувати загальний структурний регрес. Навіть за наявності гармонійних співвідношень внаслідок переваг продуктивної активності окремих ресурсів економічного потенціалу залишається проблема визначення можливості розширення чи звуження подальшого розвитку організованості логістичних трансформацій.

Процес логістичної трансформації відрізняється від будь-якого іншого типу трансформаційного процесу тим, що перехід енергії одного впорядкованого логістичного потоку в наступний відбувається без втрати енергії, оскільки із-за синергетичної взаємодії логістичних потоків енергія організованості зростає.

У процесі логістичних трансформацій логістичних потоків як ресурсів економічного потенціалу інформаційні відношення формуються у різноманітних структурах та інфраструктурах виробничого та невиробничого характеру за мікро-, мезо-, макро-, мега-, метаорганізаційними рівнями трансформації систем та об'єктів народногосподарського комплексу [7, с. 262]. Як у сферах дії індивідуальних підприємств, регіональних та державних господарських структур, так і за перетином економічних та політичних інтересів, за якими формується можливість визначення напрямів гармонійної взаємозалежної співдії суб'єктів господарювання, гармонійного узгодження бізнесових операцій.

Міжгалузеві інформаційні відношення формують умови підприємництва на мікрорівні окремих підприємств, на макрокорпоративному регіональному рівні, на мегарівні державних структур. Враховуючи визначеність інформаційних відношень за перетином рівнів господарювання, можна стверджувати як їх взаємну зумовленість та потребу узгодження сфер індивідуальних, суспільних, народних інтересів, так і особливу зумовленість вторинних інформаційних відношень між інфраструктурами мезорівня, що виникають на перетині рівнів економічних інтересів підприємств та регіональних структур господарювання (мікро-макро), регіональних та державних структур господарювання (макро-мега), підприємств та державних структур господарювання (мікро-мега) (рис.1).

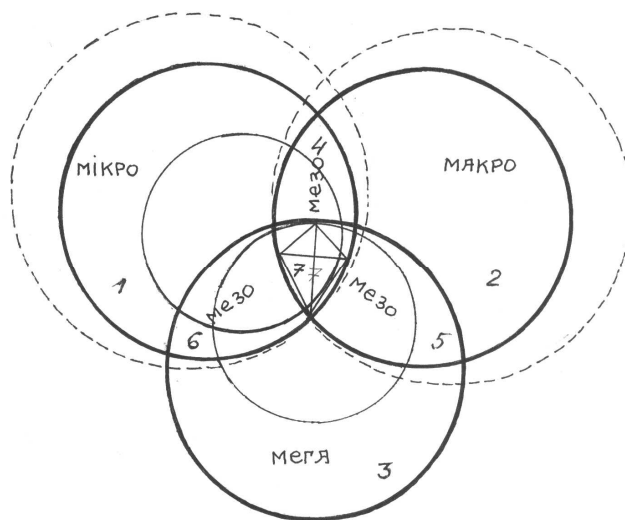

Рис. 1. Графічна інтерпретація інформаційних відношень за організаційними рівнями трансформацій

На перетині мікро-макрорівнів формується фінансова інфраструктура, що має гармонізувати інформаційні відношення між джерелами фінансових ресурсів, каналами їх надходжень на рахунки підприємств та агенціями оцінки перспективності фінансування підприємницьких проектів.

На перетині макро-мегарівнів організується маркетингова інфраструктура, завданням якої є гармонізування ринкових відносин між виробниками, посередниками, споживачами. Між мікро-мегарівнями зав'язуються інформаційні відношення технологічної інфраструктури, що повинні забезпечувати процес гармонійного матеріально-енергетично-інформаційного перетворення ресурсів економічного потенціалу тієї чи іншої галузі народного господарства.

На спільному перетині зазначених вище мезорівнів інфраструктур формуються інформаційні відношення третинного порядку, що впливають на взаємооборотність структур мікро-макро-мегарівнів господарювання, оскільки залежно від переваг гармонійності того чи іншого рівня змінюється порядок інформаційних відношень і їх торсійність набуває правостороннього або лівостороннього характеру. Причому переваги, що впливають на зміну інформаційних відношень одного рівня, не можуть забезпечити адекватні зміни інших рівнів господарювання. Тому для підтримки цілісної взаємодії господарських структур необхідна гармонізація інформаційних відношень за певним порядком. Графічна інтерпретація інформаційних відношень у сферах дії господарських структур показує, що цей порядок зумовлений взаємопов'язанням сфер господарських інтересів.

У зв'язку з цим заслуговує на увагу питання примноження активної поведінки інфраструктур мезорівня, що впливають на прискорення логістичних трансформацій економічного потенціалу кожного наступного організаційного рівня та його логістичних потоків, в результаті чого економічне середовище ущільнюється, а його оборотність пропорційно зростає і забезпечує ефект прискорення економічних перетворень. В реальних ситуаціях економічне середовище часто зустрічається із протилежною властивістю, а саме – нейтральністю інфраструктурних чинників, що породжує зворотний рух економічного середовища.

В сучасну історію організованості логістичних трансформацій органічно вписується проблема організованості просторової системи.

За визначенням Н. Павліхи, просторова система "... являє собою просторову взаємодію та просторове сполучення елементів соціального, природного, виробничого, інфраструктурного та інституційного характерів [4, с.12]. Згідно з теорією гармонійних перетворень в економіці взаємодія та сполучення цих елементів буде тоді доцільною, якщо масштаби їх обсягів, вимірів, пропорцій організаційно цілеспрямовані на просторову гармонізацію інформаційних відношень. При цьому як просторові системи виступають: державні, регіональні, підприємницькі та адміністративно-територіальні одиниці, комунікаційні мережі, ланцюги логістичних потоків ресурсів економічного потенціалу тощо. Їх основним завданням є забезпечення соціально-економічної та еколого-економічної зрівноваженості як об'єктивних відношень, так і суб'єктивних відносин.

Невичерпне різноманіття просторових систем змушує обмежитись розглядом тих окремих аспектів їх організованості, які являють собою важливі ситуації переходу із одного стану в якісно інший, та впливу на формування економічного середовища. Сучасна економічна теорія ще не володіє поняттям "економічне середовище" як категорією, що здатна відображати загальні закономірності розвитку всіх матеріальних, природних і духовних ресурсів, сукупність людей, їх об'єднань в просторових системах. Нерівноважність взаємодії останніх відбиває в просторі і часі циклічний характер економічних явищ.

З'ясування природи цих явищ полягає в аналітичному зіставленні ознак об'єктів трансформації економічного середовища за циклічними властивостями, які наведені в табл. 1 та графічному моделюванні траєкторії їх циклічного маршруту.

Спостереження даних табл. 1 показує, що процес трансформації забезпечує організоване відтворення економічного циклу та підтримку циклічного маршруту за умови:

- врахування послідовності фаз, що надає трансформаційному процесу орієнтацію підпорядкованості;
- збереження принципу підпорядкованості, яка забезпечує належну структурування економічного середовища;

– регулювання амплітуди коливань та змін внутрішніх і зовнішніх факторів у визначених межах функціонування просторової системи.

Таблиця 1

Основні ознаки трансформації

Об'єкт ознаки	Економічний цикл виробу	Циклічний маршрут логістичного потоку
Вплив	Колівання внутрішніх факторів*	Колівання зовнішніх факторів **
Форма	Замкнутий круг	Відкрита спіраль
Структура	За фазами розвитку	За траєкторією руху логістичних потоків
Рівень економічної активності	За фазами – поживлення, експансія, стиснення	За перетворенням – орієнтаційний
Вид руху	Прямолінійний	Оборотний
Параметри організованості	Послідовність Швидкість Інтенсивність	Вимірність Масштабність Обсяг
Об'єкт моделювання	Гармоніка	Аттрактор (хіт еволюції дисипативної системи)

* До внутрішніх факторів належать ті, які діють всередині просторової системи – обсяг виробництва товарів тривалого користування, тривалість життєвого циклу товару, обсяг виробництва капітальних благ тощо.

** До зовнішніх факторів належать ті, які впливають на процес трансформації циклічного маршруту – природні, суспільні, демографічні явища, наукові, технічні, гуманітарні, культурні, інноваційні процеси тощо.

Усе це дає змогу відносити організованість до параметрів порядку та звертає увагу на важливе значення трансформації як мобілізуючого фактора економічного середовища просторових систем, а когерентність ознак трансформації засвідчує, що просторові системи підлягають єдиному порядку розподілу інформації про стан їх організованості. Інформація, яка належить до параметрів порядку і відображає взаємопов'язані властивості просторової системи, є синергетичною інформацією. Вона відбиває стан організованості і стає джерелом інформаційних відношень стосовно послідовності економічного розвитку, рівня економічної активності, ситуативної стійкості тощо. Поряд з цим набір параметрів порядку порушує симетрію розподілу інформаційних відношень і їх асиметричність, стимулює синергетичну інтенсивність трансформації просторової системи та дає змогу визначити, яка структура домінує в загальному наборі можливих структур [8, с. 110]. Окрім того, внаслідок самоорганізаційної трансформації синергетичних систем у взаємодії інформаційних відношень виникають нестійкі організаційні просторові структури, що стають збудниками хаосу економічного середовища.

Хаосу економічного середовища передують низка нестійких ситуацій. Наприклад, з підвищенням деякого характерного параметра порядку збуджується кількість коливань важливих властивостей об'єкта трансформації у виробництві. У цьому випадку частота коливань стає кратною гармоніці економічного циклу і виникає перехід до зростання швидкості оборотності товару. Можливим стає також виникнення двох частотних типових коливань та посилення періодичності дублювання субгармонік економічного циклу всупереч тенденції майбутнього розвитку економічного середовища.

Внаслідок прискорення зміни гармонік економічного циклу виникає переміжність стаціонарного та збуреного станів економічного середовища. А безперервне зростання параметрів порядку зумовлює чергування періодичних і хаотичних коливань.

Ці міркування ґрунтуються на збереженні принципу підпорядкування організованості параметра порядку. Якщо принцип підпорядкованості не виконується, то просторова система переходить в хаотичний стан. Виникненню хаотичного стану сприяє самоорганізація необмеженої кількості дублювання кратності та чергування гармонік економічного циклу, неупорядкованість

трансформацій кожної просторової системи та економічного середовища загалом. Отже, стає очевидною потреба “виходу” гармоніки економічного циклу із двомірної площини у відкритий простір, простір не стільки зміни трансформаційних ознак, скільки надання їм певного імпульсу зрівноваженості для досягнення можливої органічної відповідності просторових систем резонуючим структурам їх життєвого простору, простору тривимірного, в якому виникає саме життя в триадній єдності інформаційних відношень інтелектуальних, матеріальних, духовних ресурсів.

У цьому просторі імпульс зрівноваженості реалізується як поштовх до дії, а саме: швидкості оборотного руху матеріальних ресурсів як сили організованості інформаційних відношень впродовж її впливу.

Згідно з “Синергетичною теорією Життя” [5, с. 30], життя виникає і завершується з хаосу як наслідок самоорганізації за схемою:

Хаос – самоорганізація – життя – трансформація – самоорганізація – хаос.

За цією схемою енергія трансформації різко зменшується і самоорганізація завершується хаосом.

Згідно з “Теорією гармонійних перетворень в економіці” [7, с. 31], імпульс зрівноваженості закодований у гармонізації інформаційних відношень [7, с. 62]. За умови збереження їх гармонійності стає можливим зберегти цілісність порядку організованості трансформаційного процесу (відповідно до закону збереження інформації) за схемою:

Хаос – імпульс зрівноваженості – самоорганізація – життя – імпульс зрівноваженості – трансформація – Абсолют.

За цією схемою енергія трансформації скерована на досягнення природної відповідності просторових систем до резонуючих структур життєвого простору, як це показано в табл. 2. Це шлях для уникнення просторовими системами наступного дезорганізаційного хаосу та використання впливу зовнішніх факторів для володіння множиною властивостей органічно структурованого простору.

Таблиця 2

Класифікація ознак резонуючих структур життєвого простору економічного середовища

Просторові структури / Резонуючі ознаки	Адміністративно-територіальні організації	Інфра-структурні інститути	Виробничі та невиробничі організації	Інформаційні структури	Комунікаційні мережі	Проектно-інноваційні інститути	Мета-система “Небо-Земля”
Резонуюча структура	Географічна	Біологічна	Економічна	Геополітична	Соціально-гуманітарна	Культурно-освітня	Інформаційна
Просторовий вимір	Метричний	Псевдометричний	Нормований	Компактний	Образний	Унітарний	Абстрактний
Властивості	Аксиоми тотожності, симетрії	Відношеннями підпорядкованості	Лінійності елементів нормативного значення	Рівномірно обмеженою послідовністю елементів	Топологічною багатовимірністю сигнальних ознак	Добутку безмежності елементів	Межею послідовності
Відображення зв'язку	Дійсне	Побічне	Оптичне	Передане	Геометричне	Фотографічне	Стереоскопічне
Організаційні механізми	Консервативний відбір	Відокремлення	Прогресивний відбір	Інгресія (входження)	Ланцюговий зв'язок	Кон'югація	Зрівноваженість
Рівні організованості	мін	мезо	мах	мезо	мега	мезо	мета
Фактори	Суспільно-політичні	Демографічні	Ресурсні	Технічні	Наукові	Інноваційні	Триадні перетворення

Так, адміністративно-територіальні організації за періодичною зміною обсягів та сутності суспільної інформації резонують із структурою географічного простору. Це явище забезпечує реалізацію екологічних відношень людини до природи як наслідку матеріалізації субстанції слова та мови та підсилення усіх форм саморуху матерії.

Інфраструктурні інституції під впливом демографічних коливань резонують із біологічною структурою простору, визначаючи властиві йому відношення підпорядкованості споживчого потенціалу рослинному та тваринному світу.

Виробничі та невиробничі організації резонують із економічною структурованістю простору за нормованим виміром ресурсів економічного потенціалу в допустимих та задовільних метричних умовах гармонійного використання.

Резонуючі інформаційні структури геополітичного простору згідно з їх заангажованістю у процесі формування громадської думки здатні впливати на збіжність поглядів, послідовність чину, неперервність інформаційних відносин у компактному суспільному просторі.

Просторовим системам комунікаційних мереж притаманна резонуюча соціально-гуманітарна структура топологічної багатовимірності та мегарівня організованості під час використання засобів сполучень та спілкування.

Проектно-інноваційні просторові системи безпосередньо резонують із культурно-освітніми структурами простору, які за добутком знань, ідей та досвідом задовольняють умовам переходу до комплексної величини інноваційної культури.

Резонансні хвилі просторової метасистеми “Небо-Земля” спрямовані на підтримку інформаційних відношень як інформаційних інформаційної структури простору на підтримку початкового імпульсу зрівноваженості, гармонізації абстрактних понять, які матеріалізуються в конкретній дійсності як продукт пізнання. Отже, у збереженні резонування просторових систем із вимірами їх простору полягає істотний сенс досягнення організованого стану життєвого простору як синтезу трансформаційного процесу, як кінцевого результату цілісної поведінки просторових систем у взаємодії із неоднорідними властивостями їх середовища.

Шлях трансформації просторових систем із врахування імпульсу зрівноваженості визначає перехід в життєвий простір, в якому резонуючі структури сприяють зв'язку між його внутрішніми і зовнішніми властивостями, в простір зв'язку між інформаційними відносинами суб'єктів трансформації та між інформаційними відношеннями об'єктів трансформації, в простір, де вирішуються не окремі інтереси, а проблеми екології довкілля, в цілісний простір думок, устремлень та знань, що наділяють суб'єктів просторових систем силою духу, які поступово переходять до іншого типу організації поведінки.

Причиною нового типу поведінки просторових систем можна вважати різну природу когерентної (спорідненої) взаємодії резонуючих коливань внутрішніх та зовнішніх факторів економічного, геополітичного, соціально-гуманітарного просторів за вимірами глибини думки, широти душі, суб'єктів матеріального ущільнення економічного середовища за матеріально-енергетичним та енергетично-інформаційним середовищем обміну, що природно підпорядковані закону свобідної волі, свідомого вибору. Усвідомлення того, що поведінка індивідуума резонує із всією просторовою системою, а поведінка на мікрорівні однаковою мірою резонує із поведінкою на макрорівні та, своєю чергою, остання корелює з інформаційними відношеннями мега- та метарівнів організованості, які підлягають універсальному закону розвитку руху біологічного та економічного середовищ.

Окрім того, з переходом просторових систем та їх економічного середовища у четвертий часовий вимір життєвого простору виникає потреба усвідомлення того природного явища, що організованість трансформації як процес економічних ітерацій у часі має ланцюговий характер, за яким коливання економічного циклу впливають на зміну структури просторової системи, а остання – на структурованість економічного середовища та прискорення його оборотності. Особливо ця потреба виникає на стику фазових переходів, коли амплітуда коливань внутрішніх факторів збігається із частотою коливань зовнішніх факторів, та підпорядковуючись закону збереження енергії трансформації, виходить у просторовий вимір циклічного маршруту. Прикладом цього є

трансформація матеріальних, фінансових, інформаційних потоків в різних площинах сфер тривимірного простору, енергія перетворення яких зменшується у зворотному порядку оборотності інформаційних відношень між ними.

Кінцевий стан ходу цього трансформаційного процесу відображає аттрактор (рис. 2). Аттрактор ілюструє циклічний маршрут зміни структури логістичного потоку та безконечну можливість відтворення безперервного процесу трансформації. Ця безперервність забезпечується круговим рухом витків спіралі, співвідношення яких між діаметром кожних двох сусідніх витків становить 1,618. Йдеться про організаційне збереження органічного структурного принципу природи за пропорціями відношення числа "фі" до одиниці. Як зрозуміло із рис. 2, траєкторія аттрактора спочатку здійснює оборотний рух в площині $X - Z$ (в площині трансформації інформаційного потоку), потім переходить на площину $X - Y$, де відтворює свій оборотний рух внаслідок спорідненості відношень у площині реалізації фінансового капіталу. Їх перетинає площина $Y - Z$, на якій проекція траєкторії змінює своє положення з вертикального виміру на горизонтальний, переходячи в площину виробництва та споживання.

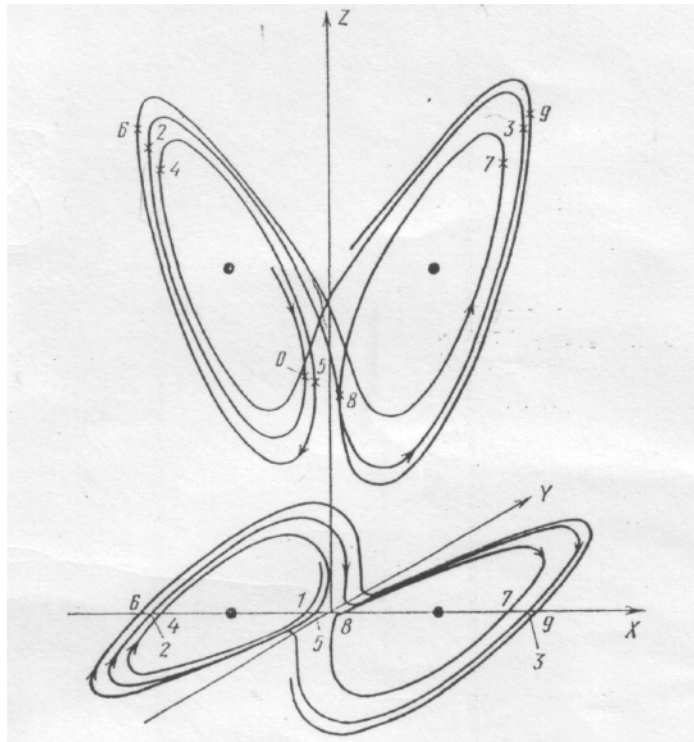

Рис. 2. Аттрактор циклічного маршруту

В такий спосіб кожна із спіралей аттрактора будується за траєкторією трансформації логістичних потоків, проекція яких не поміщається в одній площині тривимірного простору, оскільки відображає круговий рух і з однієї області простору переходить в наступну, де відновлює круговий рух [11, с. 367]. А траєкторії трансформацій логістичних потоків одночасно відбивають рух матеріально-енергетично-інформаційного обміну в економічному середовищі. Оскільки економічне середовище внаслідок функціонування в ньому просторових систем, які в той чи інший спосіб, тією чи іншою мірою реалізують свій потенціал інтелектуальних, матеріальних, духовних ресурсів та, будучи дисипативними, покликані виходити на циклічний шлях руху, то розвиток економічного середовища узалежнений від організованої трансформації його складових. Життєвий простір яких, як і життя в ньому, зумовлені організованістю трансформацій з врахуванням засад, які забезпечують перехід із нерівноважного стану в зрівноважений.

У той самий час питання організованості розвитку просторових систем набуває все більшого значення у зв'язку із потребою визначення можливостей удосконалення підходів формування

життєвого простору інноваційної культури суспільства в координатах аттракторного сприйняття дисипативної системи як головної умови активізації життєдіяльності народу. Зростання актуальності цього питання пов'язане із необхідністю підвищення зрівноваженості внутрішнього та зовнішнього екологічного середовищ людини як вирішального фактора в процесі усвідомлення його змін та трансформацій. Шляхом трансформації просторових систем ми переходимо в життєвий простір, в якому, за резонуванням структур, утворюється зв'язок між внутрішніми і зовнішніми їх властивостями.

На підставі викладеного можливо сформулювати поняття:

– життєвого простору як такого, що володіє характерною властивістю, а саме: просторовою зрівноваженістю взаємодії економічного середовища та його просторових систем із різноманітними вимірами простору;

– циклічного шляху як триєдиності траєкторій спіральних витків аттрактора за ходом інваріантного розвитку життєвого простору.

Висновки:

1. Організованість трансформаційного процесу є механізмом регулювання індивідуальної та суспільної поведінки просторових систем в економічному середовищі.

2. Організованість трансформаційного процесу є формою підтримання належної поведінки функціонуючих структур, формою вирішення екологічної проблеми зрівноваженості інформаційних відношень і за філософією логістики є виявом універсального закону безмежності руху унітарного життєвого простору.

3. Організованість трансформаційного процесу полягає у побудові та перебудові структур просторової системи, економічного середовища та життєвого простору відповідно до вимог гармонійного розвитку.

Подальші дослідження природи логістичних трансформацій з точки зору організованості можуть ґрунтуватися на аналізі впливу енергії взаємодії впорядкованих та неупорядкованих логістичних потоків на дисипативність просторової системи в процесі переходу енергії системи в інші види енергії.

1. Криківський Е.В. Логістика. Основи теорії: Підручник – Львів: Вид-во Національного університету “Львівська політехніка”; Вид-во “Інтелект-Захід”, 2004. – 416 с. 2. Юзвішин І.Й. Інформаціологія. – Луганськ: Східноукраїнський державний університет, 1999. – 203 с. 3. Павліха Н.В. Концептуальні засади управління сталим розвитком просторових систем: Препринт. – К.: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2005. – 56 с. 4. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: Навч. посібник. – Одеса, 2001. – 560 с. 5. Овезгельдыев О. Синергетическая теория жизни. – Харків: Видавничо-поліграфічний центр ЖНУРЕ, 2001. – 32 с. 6. Богуанов А.А. Тектологія. – Т.2. – М.: Экономика, 1981. – 350 с. 7. Гронська Н.С. Основи теорії гармонійних перетворень в економіці. – Львів: “Край”, 2006. – 367 с. 8. Хакен Г. Информация и самоорганизация: макроскопический подход к сложным системам / Пер. с англ. – М.: Мир, 1991. – 240 с. 9. Энциклопедия кибернетики. – Т.2. – К., 1875. – 618 с. 10. Хакен Г. Синергетика: иерархия неустойчивости в самоорганизующихся системах и устройствах / Пер. с англ. – М.: Мир, 1985. – 419 с.